

ЗНАЧАЈ АРХИВИРАЊА

Свако дело је изложено
ризикy заборава

Човек је одувек имао потребу да забележи мисли, емоције, идеје... лепе и ружне, миле и немиле догађаје, проузроковане деловањем природе или људи али и потребу да записе, предмете, вредности сачува.

Како се развијало људско друштво, коришћене су различите технике којима су бележени догађаји и различити материјали: камен, кост, лишће, дрво, папирус, пергамент, папир, филм, микрофилм, електронски запис... а сигурна места чувања били су: храмови, сефови, библиотеке, галерије, музеји, кинотеке, архиви...

Човек се стално супротстављао ризику заборава. Из тог вечитог настојања да се сачува од заборава, развијало се и архивирање, као организована активност одлагања и чувања предмета од посебног значаја за људско друштво.

АРХИВИРАЊЕ

arhe – грч. предметак који у сложеницама значи: главни, први, пра-

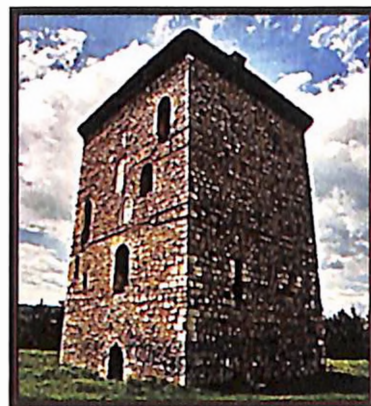
arhiv(a) – лат. *archivum*, грч. *archeion* владино надлештво, градска већница; место где се држе и чувају документи, списи или акта

Реч архивирање је изведена из грчког предметка архе који у сложеницама значи главни, први, пра-, а реч архив, означава надлештво, градску већницу, место где се држе и чувају документи, списи или акти.

Свака држава законским прописима уређује садржај и начин архивирања. У Републици Србији архивирање је регулисано: Законом о култури, Законом о културним добрима, Уредбом о канцеларијском пословању, Уредбом о административном пословању, Правилником о регистрима архивске грађе, Решењем о утврђивању територија архива и другим прописима.

Закон о културним добрима

Културна добра су: споменици културе, просторне културно-историјске целине, археолошка налазишта и знаменита места, уметничко-историјска дела, архивска и филмска грађа, стара и ретка књига.

Законом о културним добрима објављеном у „Службеном гласнику РС”, бр. 71/94 уређује се систем заштите и коришћења културних добара и утврђују услови за обављање делатности заштите културних добара.

Према чл. 2: Културна добра су ствари и творевине материјалне и духовне културе од општег интереса које уживају посебну заштиту утврђену овим законом.

Културна добра, у зависности од својих физичких, уметничких, културних и историјских својстава су:

- непокретна културна добра (споменици културе, просторне културно-историјске целине, археолошка налазишта и знаменита места) и
- покретна културна добра (уметничко-историјска дела, архивска и филмска грађа, стара и ретка књига).

Културна добра, у зависности од свог значаја, разврставају се у категорије:

- културна добра;
- културна добра од великог значаја и
- културна добра од изузетног значаја.

Ствари и творевине за која се претпоставља да имају својства од посебног значаја за културу, уметност и историју имају статус „добра која уживају претходну заштиту”.

У културна добра спадају и археолошка налазишта.

Винчанске фигурине^{*} представљају изузетне уметничке домете ове, технолошки најнапредније праисторијске културе у свету (V миленијум пре н.е). Најзначајније фигурине су Lady of Vinča, Хајд ваза и Видовданка. Поред предмета културне намене, о степену развијености говоре и урезани знаци познати као „винчанско писмо”. Претпоставке о њиховој функцији су многобројне: да су ознаке власништва, кауције, пиктограми, сликовно писмо, фонетско писмо...

Гамзиград^{**} је археолошко налазиште близу Зајечара и од 2007. године налази се на УНЕСКО-ОВОЈ листи светске баштине. Гамзиград представља резиденцију римског цара Гаја Валерија Максимилијана Галерија, зета Диоклецијановог. По мајци Ромули, назвао га је Ромулијана. Палата има прелепе, добро очуване подне мозаике из III и IV века.

Виминацијум^{***} је археолошко налазиште у близини Пожаревца. Био је римски војни логор и град настао у I веку. На овом локалитету пронађене су занатске радионице, пећи за печење опеке, просторије за масажу, базени, терме, парна купатила, осликани зидови са цветним и животињским мотивима, новац, фреске...

Београдска тврђава^{****} представља градску утврду око које се развио данашњи Београд. Подигнута је почетком I века као палисада са земљаним бедемима. Данас је својеврстан музеј прошлости Београда и са Калемегданским пољем чини јединствену културно-историјску целину у оквиру Калемегданског парка.

* Винчанска фигурина; www.democraticunderground.com/discuss/duboard...sr.wikipedia.org/wiki/Винчанска_ку...

** Гамзиград sr.wikipedia.org/.../Изабрани

*** Виминацијум arheologija-srbija.blogspot.com/2009/10/arheo..

**** Београдска тврђава, Калемегдан, www.twip.org/image-europe-serbia-belgrade-kal...

Археолошка налазишта

Винчанска фигурина

Гамзиград – Ромулијана

Виминацијум – римски град и
војни логор

Београдска тврђава

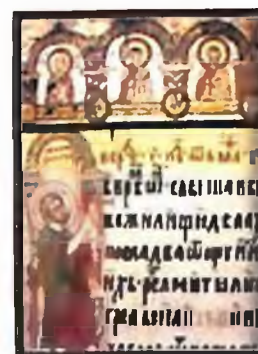
Културно-историјско наслеђе

Фреска Бели анђео

Хиландар

Мирослављево
јеванђеље

Значајно културно-историјско наслеђе српског народа је манастир Хиландар^{*} на Светој Гори Атонској, велика српска светиња коју су подигли Свети Сава и његов отац Немања. У Хиландару је до 1896. године чувано Мирослављево јеванђеље^{**}, вредна и ретка књига, написана на пергаменту словима уставне ћирилице XII века, украшена са три стотине стилизованих минијатура и иницијала, у боји и злату.

* Славе, верски празници, обичаји, етно мотиви www.svetistefan.ca/images/slavski_kolac.gif www.svetistefan.ca/veronauka/krsnaslava.html, www.stormfront.org

** Манастир Хиландар, www.atlantasrbs.com/learnmore/library/Molitva-za-spas-Srpskog-naroda.html

*** Мирослављево јеванђеље, www.kultura.sr.gov.yu/?p=599

Веома значајно уметничко дело XIII века је и фреска Бели анђео. Налази се у манастиру Милешева, задужбини краља Владислава. У Милешеви су од 1237. до 1594. године почивале мошти Светог Саве које су Турци, по налогу Синан-паше пренели у Београд и спалили на брду Врачар у настојању да угуше веру народа. У Сремским Карловцима је остало забележено да су 1735. на дан Савине смрти, 27. јануара, ђаци били ослобођени наставе, како би се у храмовима молили за највећег српског Светитеља и Просветитеља.

27. јануар је и Међународни дан сећања на жртве Холокауста. У октобру 2002. министри образовања чланица Савета Европе су донели резолуцију да се у свим државама 27. јануар (датум ослобађања Аушвица) обележава као Дан сећања на Холокауст.

Реч „Холокауст” је грчког порекла и значи „жртва ватре”.

Забележен документарни материјал

Жута – Јевреји
 Ружичаста – хомосексуалци
 Црвена – политички затвореници
 Црна – Роми и остали „обојени”
 Зелена – криминалци

Боје и знакови којима су обележаване жртве геноцида

Под овим појмом подразумева се и систематски прогон и геноцид над различитим етничким, верским и политичким групама људи током Другог светског рата (Холокауст) од стране нацистичке Немачке и њених сарадника.”

* Фреска Бели анђео на Христовом гробу www.zvrk.rs/Mskola/umetnost/mileseva/index.htm

** Ознаке на униформама затвореника концентрационих логора <http://www.gayecho.com/common/news-print.aspx?id=3744&burl=%2FKolumna.aspx%3Fid%3D3744>

Забележен документарни материјал

Концентрациони логор

Слика деце у
концентрационом логору

И деца су била жртве рата.

Фотографисани, фонографисани, филмовани, микрофилмовани или на други начин забележен документарни материјал

Атомска бомба

Хирошима после атомске бомбе

Авионски снимак Нагасакија
пре и после атомске бомбе

Други светски рат је завршен после бацања атомске бомбе на јапанске градове Хирошиму и Нагасаки. „Историјско сећање о том ратном сукобу чврсто је остало у свести неколико поколења становништва. Управо то сећање је рађало масовну тежњу становника наше планете да се не доз-

* Атомска бомба, Хирошима и Нагасаки пре и после бацања атомске бомбе.

nnd.svarog.org/?leto=1950 news.bbc.co.uk/.../html/1.stm sr.wikipedia.org/wiki/Атомска_бомба...

воли понављање рата сличних размера. Јер они су носили и носе опасност од погибије целог човечанства.” (Николај Извеков)

Фотографисани, фонографисани, филмовани, микрофилмовани или на други начин забележен документарни материјал

Предмет архивирања нису само подаци о немилим догађајима у историји једног народа, човечанства.

Предмет чувања су и фотографије познатих и мање познатих личности, новчанице, новине, позоришни репертоари, песме, слике, дневници, писма, поштанске марке, дипломе... све оно што може да прикаже живот посматраног века.

* Новине сербске – из царствујућег града Виене (1813–1821); Збирка новина и часописа, www.digital.nb.rs/direct/P-2587-1813

Мајсторско писмо www.culuma.com/media/pismo/maipi.jpg

Слика Надежде Петровић sr.wikipedia.org/sr-el/Надежда_Пет...

Војвода Степа Степановић, www.znanje.org/.../istaknute%20licnosti.htm

Ратник (Српски војник извиђач (Драгутин Матић)) ову слику је њен стваралац, Горан Анђелковић, предао у јавно власништво. Ово се односи на цео свет. sr.wikipedia.org/wiki/Слика:Ratnik.jpg

Крунисање краља Петра I, септембар 1904, www.arte.rs

Ваљево на старим разгледницама forum.krstarica.com/showthread.php?t=136396

Два наредника: драма са певањем у 3 чина; Збирка плаката и документационог материјала, Позоришни плакати digital.nb.rs/direct/PI-130-158

Новчаница са приказом споменика V3 у Крагујевцу www.oglasisrbija.com/magazin/index.php?id=28

Зашто је значајно архивирање

ПРИЛОГ

ПРИЛОГ

Текст, наставно средство са семинара за просветне раднике из Србије, одржан у Међународној школи за образовање о Холокаусту, Јад Вашем, април 2009. године.

(The ICNEIC Program for Holocaust Education in Europa,
The International School for Holocaust Studies, Yad Vashem, Jerusalem,
Israel)

ЛУДВИГ ХИРШФЕЛД

Рођен сам 1884. у Лођу. Како сам одувек сањао да ћу кад порастем да постанем научник и доктор, када сам одрастао, студирао сам на најбољој медицинској школи у Берлину и у Хајделбергу у Немачкој. У Хајделбергу сам био део истраживачког тима који је открио крвне групе, након чега сам са женом добио посао истраживача у Цириху.

Избио је Велики рат, Први светски рат. Наравно, нисам желео да се вратим у Пољску, јер би ме тамо одвукли у руску армију. Такође, нисам желео да се придружим немачкој армији. Чуо сам да Србима треба помоћ у борби са епидемијама и пошто ми је то било стручно поље, радио сам све време рата као лекар у служби храбрих Срба.

На крају рата, вратио сам се у своју родну земљу, у Пољску, у Варшаву. Варшава ме је примила раширених руку. Предавао сам на Медицинском факултету градског универзитета и основао сам владину компанију за јавно здравље. Борио сам се да се подигне општа свест о важности чистоће, личне хигијене и здравља и наставио са својим истраживачима, највише на пољу вакцина и њихове везе са крвним групама. Објавио сам

стотине научних радова у светској штампи и био сам делегат Пољске на безбројним научним конференцијама, где сам сретао своје колеге из доба кад сам радио као истраживач и из студентског доба.

Током тридесетих, почео сам да осећам промену која је савладала моје пријатеље и колеге у Европи, Италијане и углавном Немце. Истраживачи из тих земаља почели су да доводе своја истраживања у везу са расним теоријама и нисам успео да схватим везу између тако нечег и науке. Њихов став према мени такође се неочекивано променио. На почетку академске године ректор универзитета тврдио је да пољски студенти не уче довољно марљиво пошто Јевреји почињу своје студије на факултету када их је 10 посто, а заврше када их је 35 посто. Један од студената чак је тврдио да Јеврејима треба забранити да студирају на универзитету. Био сам шокиран ситуацијом. Осим свог етничког порекла, нисам осећао никакву везу са Јеврејима, чак ни у верском осећању, био сам католик.

(За време рата нашао сам се у гету. Ја, чувени професор чији чланци су објављивани у Немачкој! Било ми је тешко да се навикнем на Јевреје у гету, нисам их најбоље разумео. Али заразе је толико да проводим дане и ноћи спасавајући животе.)